

DOI: 10.35774/econa2022.03.263

JEL classification: M21, O16

UDC: 658.5

Віталіна МУДРИК

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Україна

E-mail: mudryk.v@donnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0003-2433-2504

Олена РАЗБОРСЬКА

кандидат економічних наук, доцент,

кафедра обліку, аналізу і аудиту,

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Україна

E-mail: o.rozborska@donnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0003-4519-0381

ТЕХНОЛОГІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ, ЇХ ВПЛИВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ

АНОТАЦІЯ

Вступ. Постійна динаміка змін міжнародної ситуації навколо війни в Україні означила погіршення економічного середовища та поглиблення економіко-політичної невизначеності, збільшення загроз для бізнесу. Так при реалізації логістичних схем постачання товарно-матеріальних цінностей питання ефективного управління розрахунками з постачальниками стає одним з першочергових завдань підприємства на сьогодні. Визначені питання актуалізуються щодо здатності підприємств виконувати свої поточні зобов'язання, дотримуватися кредитних графіків й у цілому продовжувати своє функціонування в умовах безпеки захисту інформаційного ресурсу. Відтворення динамічних змін в технології обліку, аналізу та аудиту своєчасності проведення розрахунків з постачальниками є обов'язковою умовою забезпечення безперервності діяльності підприємств і можливе за умови використання новітніх функціональних моделей в економіці.

Мета роботи полягає в дослідженні в обліку та аудиті припущення про безперервність діяльності підприємства, його регламентації, технологічних завдань та наслідків впливу на фінансову звітність в частині зобов'язань за розрахунками з постачальниками; пошуку шляхів вирішення проблем технології обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками на безперервній основі, вдосконалення їх організації в умовах невизначеності за наслідками військових дій.

Метод (методологія). У роботі було використано наукові методи та підходи, зокрема, порівняння для дослідження принципу безперервності діяльності у вітчизняній практиці обліку та аудиту на основі міжнародних та вітчизняних стандартів в частині розрахунків з постачальниками; формалізація та узагальнення основних технологічних завдань організації обліку розрахунків з постачальниками в умовах невизначеності стосовно здатності суб'єкта продовжувати безперервну діяльність.

Результати. Уточнено сутність безперервності діяльності підприємства в частині розрахунків з постачальниками; досліджено та проаналізовано міжнародні та вітчизняні стандарти як імперативи розвитку технології обліку та аудиту зобов'язань за розрахунками з постачальниками та їх вплив на показники фінансової звітності. На основі проведеного дослідження було виокремлено наявні на вітчизняних підприємствах проблеми обліку розрахунків з постачальниками в умовах невизначеності; сформульовано ряд потенційних питань для розгляду аудитором під час оцінювання; запропоновано шляхи їх вирішення та способи оптимізації, зокрема методи управління заборгованостями з метою зміцнення розрахунково-платіжної дисципліни та зниження ризику банкрутства підприємства.

© Віталіна Мудрик, Олена Разборська, 2022

Отримано: 16.09.2022 р.

Рекомендовано до друку: 30.09.2022 р.

Опубліковано: 14.10.2022 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Мудрик В., Разборська О. Технології обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками, їх вплив на забезпечення безперервності діяльності. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. № 3. С. 263-272. DOI: 10.35774/econa2022.03.263

Ключові слова: принцип безперервності діяльності; розрахунки з постачальниками; облік; аналіз; аудит; міжнародні стандарти; національні стандарти; умови невизначеності; технологія обліку та аудиту розрахунків з постачальниками; методи управління заборгованостями.

Вступ

В умовах постійної динаміки змін міжнародної ситуації навколо війни виникають переваги та загрози для України. В результаті ускладнення зовнішніх умов здійснення господарської діяльності збільшується ймовірність виникнення фінансової кризи на підприємстві, яка може закінчитися його банкрутством. Стан фінансової кризи суб'єкта господарювання характеризується критично низьким значенням показників платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості. В умовах фінансової кризи, яка утворилась в економіці всього світу та України, гостро постало питання своєчасності проведення розрахунків між суб'єктами господарської діяльності, тобто погашення зобов'язань за розрахунками. Причиною виникнення значної кредиторської заборгованості часто стає недосконалість розрахунків з постачальниками та підрядниками, недбалість партнерів до виконання умов, шахрайство та зловживання службовими повноваженнями, і, як наслідок – порушення фінансової й розрахункової дисциплін. Порушення строків погашення зобов'язань призводить до їх накопичення та знецінення грошових коштів для кредиторів. Ці чинники негативно впливають на фінансовий стан підприємств та ставлять під сумнів безперервність їх діяльності. Вирішення зазначеної проблеми можливе за умов ефективного управління поточними зобов'язаннями.

Питання, пов'язані з організацією бухгалтерського обліку розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками, досліджували такі вітчизняні науковці, як Ф. Ф. Бутинець, Т. В. Момот, С. Ф. Голов, М. Ф. Огійчук, О. М. Петрук, Л. К. Сук, П. Я. Хомин. Водночас нові ринкові умови, у яких зараз функціонують вітчизняні підприємства, висувають сучасні вимоги до взаємодії їх з контрагентами у сфері розрахункових операцій, виконання яких забезпечить успішну та ефективну діяльність. Проте подібне відтворення динамічних змін у

технології обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками можливе за умови використання новітніх функціональних моделей в економіці.

Мета статті

Метою даної статті є дослідження сутності принципу безперервності діяльності підприємства в частині розрахунків з постачальниками, розгляд впливу технологій обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками на забезпечення безперервності діяльності бізнесу/суб'єкта господарювання продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Виклад основного матеріалу дослідження

Припущення (принцип) про безперервність діяльності (англ. Going concern) – одне з основних припущень бухгалтерського обліку та аудиту, яке передбачає, що суб'єкт буде продовжувати здійснювати свою діяльність в доступному для огляду майбутньому і не має наміру та потреби в ліквідації або припиненні діяльності. Згідно з цим припущенням активи і зобов'язання враховуються на тій підставі, що суб'єкт зможе реалізувати свої активи і виконати зобов'язання в ході звичайної діяльності. Свідченням порушення принципу безперервності може служити відмова банків в наданні підприємству кредитів, банкрутство великих дебіторів, відмова постачальників в наданні відстрочки платежу та інші явища [4].

В бухгалтерському обліку припущення про безперервність діяльності підприємства несе за собою такі наслідки:

- зміна власника підприємства не спричинить за собою зміни в бухгалтерському обліку;
- цінності, які обліковуються клієнтом, не повинні переоцінюватися;
- витрати, які принесуть доходи в майбутньому, повинні бути капіталізовані;
- на підприємстві повинні створюватися резерви;
- фінансові результати повинні бути розподілені по звітних періодах;

- багато фактів господарського життя здійснюються в умовах невизначеності;
- звітність повинна представлятися за певними рівними періодами.

Принцип безперервності діяльності у вітчизняній практиці обліку та аудиту визначають: П(С)БО, МСФЗ (IAS) та МСА. Зокрема, НП(С)БО надають визначення поняття безперервності діяльності як принципу, що «передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі». У п. 3.9 Концептуальної основи зазначено, що «фінансова звітність зазвичай складається на основі припущення про безперервність діяльності суб'єкта господарювання, що звітує, та про те, що ця діяльність триватиме в передбачуваному майбутньому» [1].

За МСФЗ (IAS) 1 «Подання фінансової звітності» принцип безперервності діяльності визначається таким чином: «Фінансова звітність в обов'язковому порядку повинна складатися на основі припущення безперервності діяльності, за винятком випадків, коли керівництво підприємства або саме має намір ліквідувати бізнес або припинити його діяльність, або змушене обрати такий спосіб дій в силу відсутності інших реальних альтернатив». Цим же стандартом (параграфи 25-26) вимагається від управлінського персоналу здійснювати оцінку здатності суб'єкта продовжувати безперервну діяльність [5].

МСФЗ (IFRS) 5 вводить облікові категорії, що мають безпосереднє відношення до принципу безперервності. Стандарт передбачає використання «групи вибуття» – це група чистих активів (активів і відповідних їм зобов'язань), вибуття яких буде здійснено в ході однієї операції за допомогою продажу або будь-яким іншим чином. Елементи групи вибуття повинні відображатися в балансі окремо від інших активів і зобов'язань [6].

Параграф 15 МСА 570, визначає, що аудитор повинен зробити запит управлінському персоналу про відомі йому події або умови після періоду оцінки управлінського персоналу, які можуть поставити під значний сумнів здатність суб'єкта господарювання продовжувати безперервну діяльність. Як «передбачуване майбутнє» розглядають

щонайменше період у 12 місяців [7]. Таку саму вимогу містить і п. 25 МСБО (IAS) 1.

Тому принцип безперервності відноситься не тільки до підприємства, але поширюється і на окремі його активи або групи активів, відповідні їм зобов'язання, а також напрямки і компоненти господарської діяльності у передбачуваному майбутньому, зокрема зобов'язання за розрахунками з постачальниками. Припущення про безперервність діяльності підприємства є основою для бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності загального призначення.

Отже, за своєю суттю, безперервність діяльності підприємства в частині розрахунків з постачальниками є:

- по-перше, свідченням того, що підприємство є ліквідним і платоспроможним (здатне генерувати надходження грошових коштів у достатній кількості для погашення зобов'язань перед постачальниками);
- по-друге, демонструє відсутність планів та підстав для його ліквідації чи припинення.

Ведення обліку розрахунків з постачальниками, його правові засади регламентуються НП(С)БО 11 «Зобов'язання». Щодо питання, яке стосується технології обробки облікової інформації доцільно зазначити, що вплив на неї спричиняє саме обрана підприємством форма бухгалтерського обліку. Порядок і форми розрахунків з постачальниками визначаються господарськими договорами, внаслідок виконання яких у підприємства виникають поточні зобов'язання – кредиторська заборгованість. Господарський договір або договір купівлі-продажу є найбільш поширеною і важливою підставою виникнення зобов'язання, основною формою реалізації товарно-грошових відносин у ринковій економіці.

Загалом, постачальником вважається будь-яка юридична особа – організація, підприємство, установа або фізична особа, що поставляють товари або послуги замовникам. Постачальник здійснює підприємницьку діяльність відповідно до умов укладеного договору поставки, який є одним з видів договору купівлі-продажу. У відповідності з договором поставки постачальник

зобов'язується передати в обумовлений термін чи строки вироблені чи закуплені ним товари покупцю для використання у підприємницькій діяльності або в інших цілях, не пов'язаних з особистим, сімейним, домашнім або іншим подібним використанням. Заборгованість перед постачальниками і підрядниками називають кредиторською [3]. Розрахунки з постачальниками слід здійснювати на підставі укладених договорів, в яких зазначають умови постачання, терміни, обсяги поставок товарно-матеріальних цінностей, умови оплати тощо.

Підприємство напряму залежить від чинного законодавства та змін у ньому. Мова насамперед іде про податкове, митне, корпоративне й інше законодавство. Загальні правила оцінки зобов'язань визначаються головним чином НП(С)БО 11 та за окремими видами зобов'язань, а саме: НП(С)БО 14 «Оренда» – у зв'язку з орендою; НП(С)БО 17 «Податок на прибуток» – відстрочені у зв'язку з

податком на прибуток; НП(С)БО 19 «Об'єднання підприємств», НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність», НП(С)БО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» – за операціями з пов'язаними сторонами; НПСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» – за операціями в іноземній валюті [3].

Постачання товарно-матеріальних цінностей може відбуватись до або після повної чи часткової їх оплати. За безготівковими розрахунками для здійснення оплати постачальник виставляє покупцю рахунок або рахунок-фактуру; за розрахунками готівкою – покупець вносить грошові кошти в касу постачальника та отримує квитанцію до прибуткового касового ордера або чек у випадку використання РРО.

Технологічні завдання організації обліку розрахунків з постачальниками узагальнено на рисунку 1.

Рис. 1. Технологічні завдання організації обліку розрахунків з постачальниками

Джерело: складено на основі [1; 2; 3].

Доставку товарно-матеріальних цінностей може здійснювати постачальник власним транспортом, стороння організація (транспортна організація) або сам покупець. Основними документами при надходженні ТМЦ є: товарно-транспортна накладна (у випадку доставки ТМЦ постачальником або

транспортною організацією); довіреність (у випадку доставки ТМЦ представником покупця); приходна накладна; податкова накладна (якщо постачальник є платником ПДВ); прибутковий ордер; акт про приймання матеріалів (якщо при оприбуткуванні виявлено невідповідність якості та кількості ТМЦ даним

супроводжувальних документів); акт виконаних робіт, наданих послуг; інші документи [2].

Облік розрахунків з постачальниками розпочинається з факту його визнання, оцінки та фіксування в системі рахунків з подальшим розкриттям у фінансовій звітності. В умовах трансформації до міжнародних стандартів фінансової звітності, для потреб бухгалтерського обліку достатнім є поділ кредиторської заборгованості на поточну (короткострокову) та довгострокову. Така класифікація полегшує і разом актуалізує роботу бухгалтерської служби.

Для правильної організації технології ведення обліку розрахунків з постачальниками підприємству необхідно: по-перше, провести класифікацію такої заборгованості за терміном її погашення; по-друге, врахувати виконання умов погашення кредиторської заборгованості. В основному за розрахунками з постачальниками використовуються погашення у формі сплати грошових коштів. Сума, яка підлягає сплаті, визначається сторонами і вказується у договорі. При цьому більшість підприємств намагаються здійснювати ці розрахунки із застосуваннями авансових платежів. Для здійснення розрахунків суб'єкти господарювання зберігають грошові кошти в установах банків на відповідних рахунках. Безготівкові розрахунки можуть здійснюватися у формі платіжних доручень, платіжних вимог, вимог-доручень, векселів, чеків, банківських платіжних карток та інших дебетових і кредитових платіжних інструментів, що застосовуються у міжнародній банківській практиці.

При безготівкових розрахунках усі платежі провадяться через установи банків шляхом перерахування належних сум з рахунка платника (боржника) на рахунок одержувача (кредитора) або шляхом заліку взаємних зобов'язань і грошових претензій. Борг також може бути анульовано, коли боржник офіційно на законній підставі або за волевиявленням кредитора звільняється від прийнятих ним на себе зобов'язань. Анулювання боргу не призводить до зменшення ресурсів боржника але збільшує прибуток підприємства і сприяє виникненню додаткових зобов'язань з його оподаткування.

Після виконання суб'єктами господарювання взятих на себе зобов'язань та за наявності умов відповідно до НП(С)БО 11, їх слід відображати на рахунках бухгалтерського обліку та балансі. Це забезпечить користувачів фінансової звітності достовірною і обґрунтованою інформацією про борги підприємства та рівень його платоспроможності. Однак, як свідчить практика, рахунок 63 не показує заборгованості за кожним договором, не характеризує поточну заборгованість, термін сплати якої ще не настав, а лише – яка вже прострочена.

При цьому на дату затвердження звітності підприємство особливо залежне від впливу нестабільної економіки в країні (зокрема, впливу умов військового стану, впливу COVID-19). У результаті виникає суттєва невизначеність, яка може вплинути на майбутні операції та можливість відшкодування вартості активів підприємства, його можливість погашати свої борги в міру настання строків їх сплати. Однак це не обов'язково означає, що автоматично існує суттєва невизначеність – підвищений ризик значних сумнівів у спроможності суб'єкта продовжувати безперервну діяльність буде скоріше залежати від характеру та обставин підприємства, в тому числі галузі, в якій воно працює.

В той же час, існують ризики, які виникають у сфері здійснення підприємством операцій із постачання сировини, матеріалів, комплектуючих, енергоресурсів, що створює суттєві проблеми забезпечення безперервності діяльності. Тому, для прийняття ефективних управлінських рішень, на підприємстві повинен формуватися управлінський звіт оцінки рівня ризиків постачання у розрізі підприємств-постачальників (табл. 1) [3].

Потенційний вплив властивих обмежень на здатність аудитора виявляти викривлення є більшим для майбутніх подій чи умов, які можуть спричинити припинення діяльності суб'єкта господарювання на безперервній основі. Своєчасна та ефективна комунікація між управлінським персоналом та аудитором є надзвичайно важливою умовою того, що обидва могли б виконувати свої відповідні обов'язки щодо розгляду безперервності діяльності в умовах суттєвої невизначеності.

Таблиця 1. Управлінський звіт оцінки рівня ризиків постачання

Постачальник	Рівень ризику	Заходи по зниженню (Так/Ні/Заходи не можливі)	Рівень ризику після заходів	
			Керований	Некерований
Підприємство А	X	Заходи не можливі	Заходи не можливі	Заходи не можливі
Підприємство Б	-	Так	-	X
Підприємство В	-	Ні	X	-

Джерело: складено на основі [3; 4; 7].

Відповідно аудит розрахункових операцій з постачальниками стає важливою ланкою для успішного функціонування підприємства, оскільки аудитором виконуються процедури оцінки ризиків та оцінювання ним оцінки управлінським персоналом здатності підприємства продовжувати безперервну діяльність.

Ефективність аудиту, зокрема, операцій щодо розрахунків з постачальниками підприємства та фактів їх зміни залежить від раціональної технології його організації та чітко сформованої методики, яка передбачає наявність послідовного переліку етапів, аудиторських процедур і відповідного пакету розроблених робочих документів аудитора для відображення результатів контролю попередньо означених завдань і базується на визначеному переліку систематизованих джерел інформації.

Аудит розрахунків з постачальниками здійснюють у такій послідовності:

- з'ясовують стан бухгалтерського обліку, фінансової звітності та внутрішнього контролю, оцінюють основні показники діяльності підприємства;
- проводять аналіз даних інвентаризації розрахунків, звіривши їх з фактичними даними, відображеними у Головній книзі, балансі підприємства, аналітичними даними розрахункових рахунків (звіряють залишки на початок звітного періоду, відображені в регістрах бухгалтерського обліку, із залишками, показаними у попередньому звітному періоді);
- уточнюють реальність дебіторської та кредиторської заборгованості;
- визначають правильність відображення зобов'язань в обліку;

- виявляють основні форми розрахунків з постачальниками;
- визначають повноту і правильність оприбуткування підприємством отриманих від постачальників запасів;
- встановлюють дотримання діючих цін і тарифів [4].

Аудитор при перевірці розрахунків з постачальниками має встановити правильність кореспонденції рахунків бухгалтерського обліку, що дає змогу виявити не тільки помилки у відображенні в обліку розрахункових операцій, а й розкрити факти навмисного викривлення облікових даних з метою приховування допущених зловживань. Найбільш ефективну форму розрахунків з постачальниками аудитор визначає при здійсненні аналізу переліку продукції постачальників та суми кредиторської заборгованості перед ними на кінець року. Аудитор проводить вибіркочку перевірку найбільш значних сум, вивчає наявні господарські договори та первинні документи.

Перевірка форм розрахунків з постачальниками полягає у встановленні додержання законодавства щодо них та встановлених обмежень на застосування окремих із них. Перевірка інвентаризацій кредиторської заборгованості полягає у проведенні аудитором аналізу матеріалів інвентаризацій розрахунків з постачальниками. За відсутності даних інвентаризації для виявлення реального стану кредиторської заборгованості аудитор має право вимагати її проведення.

Своєчасне виявлення й оцінка факторів негативних наслідків, постійний аналіз сукупності всіх ознак сприяють більш детальному формуванню аудиторської думки з подальшим розробленням заходів і рекомендацій щодо

покращення фінансового стану підприємства та виходу із ситуації, що склалася. Результати аудиторської перевірки дадуть змогу керівництву економічного суб'єкта отримати впевненість щодо результатів діяльності, що сприятиме виробленню та вжиттю заходів щодо зниження відповідних ризиків [4].

Таким чином, зростання ролі процедур з перевірки розрахунків з постачальниками є передумовою факту про безперервність діяльності, що обумовлена інформаційною роллю аудиторських висновків. За таких умов недосконалість обліку розрахунків з постачальниками може стати причиною виникнення значного обсягу кредиторської заборгованості, яка, в свою чергу, приведе до погіршення фінансового стану підприємства.

Відповідно технологія аудиту розрахунків з постачальниками має враховувати багато чинників, які впливають на здатність підприємства продовжувати безперервну діяльність, зокрема:

- галузь та географічна область діяльності, фінансове здоров'я клієнтів та постачальників, а також фінансова ліквідність та платоспроможність суб'єкта;
- погіршення економічного середовища, зменшення доходів та грошових потоків.

Перераховані чинники означили проблемні події, які можуть вплинути на діяльність підприємства на безперервній основі, і характеризуються як суттєві невідповідності (рис. 2). В зв'язку з цим можуть виникнути питання щодо здатності суб'єкта господарювання виконувати свої поточні або нові зобов'язання та дотримуватися боргових угод. Зокрема потенційний вплив наслідків невизначеності для роботи аудитора, що стосуються безперервності діяльності, на процедури оцінки ризиків, які виконуються аудитором, та оцінювання ним оцінки управлінським персоналом здатності підприємства продовжувати безперервну діяльність.

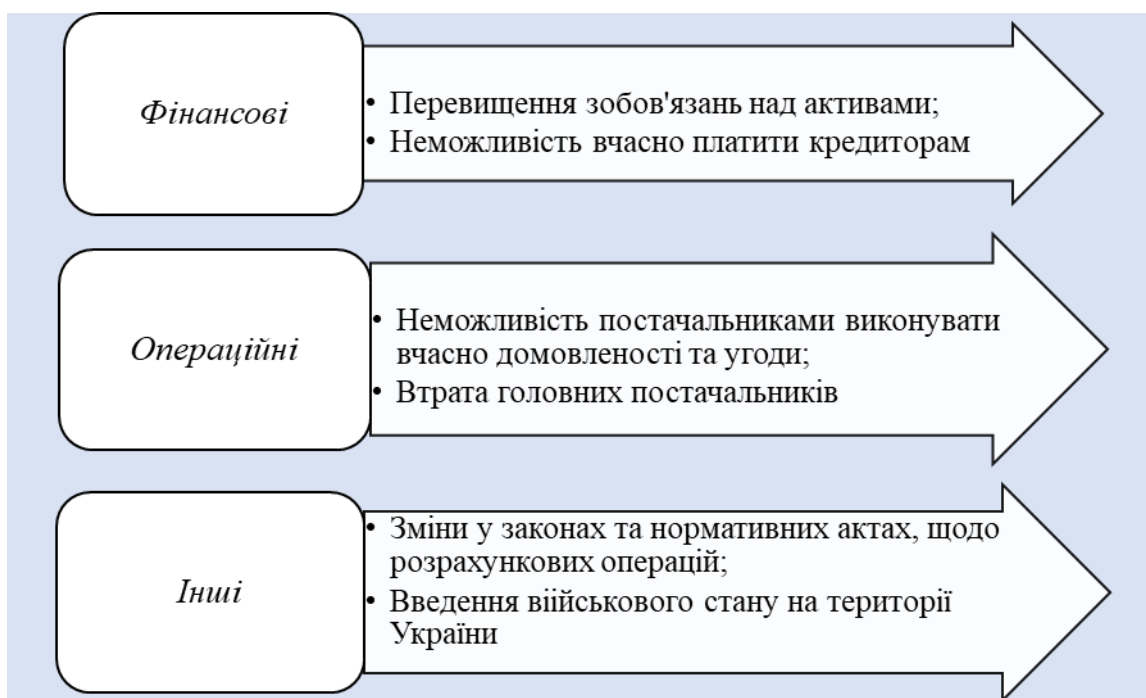

Рис. 2. Приклади проблемних подій та умов, що можуть вплинути на діяльність підприємства на безперервній основі

Джерело: складено на основі [2; 3; 4].

Для вирішення означених проблем сформульовано ряд потенційних питань для розгляду аудитором під час оцінювання:

- Чи управлінський персонал врахував вплив потенційних проблем у ланцюзі поставок (може вплинути на виконання замовлень)?

- Яким чином управлінський персонал врахував, як невдача бізнесу продовжить впливати на підприємство після скасування будь-яких обмежень (н-д, продовження надійних ланцюгів поставок)?
- Яким чином управлінський персонал виконав будь-яке стрес-тестування, що може допомогти зрозуміти ризики платоспроможності суб'єкта господарювання, та чи припущення, використані при стрес-тестуванні, адекватно відображають можливі обставини? та інші.

Під час розгляду перерахованих питань аудитор зобов'язаний:

- отримати достатні відповідні аудиторські докази та на їх основі зробити висновок щодо доречності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи бухгалтерського обліку;
- на основі отриманих доказів дійти висновку чи існує суттєва невизначеність стосовно здатності суб'єкта продовжувати безперервну діяльність;
- надати відповідний аудиторський звіт.

Оптимізація розрахунків із постачальниками дозволить зміцнити розрахунково-платіжну дисципліну і знизить ризик банкрутства підприємства. До шляхів оптимізації розрахунків з постачальниками можуть бути запропоновані такі методи управління заборгованостями:

- своєчасний контроль за станом розрахунків із постачальниками та фінансовою службою підприємства;
- контроль співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості та їх оборотності;
- створення резервів за сумнівними боргами;
- розроблення моделей договорів із гнучкими умовами оплати і надання

відстрочки платежу з умовою нарахування штрафних санкцій за несвоєчасне виконання домовленостей;

- проведення взаємозаліків [2].

Висновки та перспективи подальших розвідок

Розглянувши проблеми технології обліку, аналізу та аудиту розрахунків із постачальниками, що формується на припущенні про безперервність діяльності підприємства, для удосконалення їх організації можна запропонувати: правильно обирати на початку договірному процесу постачальника, ознайомитись зі всіма умовами договору, забезпечити його вчасне виконання; продумувати альтернативні шляхи руху при екстрених ситуаціях, таких як, не виконання поставок, тощо; проводити вчасно аналіз складових та структури кредиторської заборгованості, постійно контролювати розмір, строки погашення, щоб своєчасно виявляти прострочення; удосконалити класифікацію поточних боргів підприємства; проводити аудит діяльності підприємства як активного інструменту антикризового фінансового менеджменту; здійснювати контроль та моніторинг щодо управлінського обліку, створити відповідні звіти для підприємства. Впровадження вищезазначених пропозицій буде сприяти вдосконаленню технології організації та ведення обліку розрахунків із постачальниками на підприємствах в умовах невизначеності за наслідками військових дій. Це дасть можливість краще контролювати кредиторську заборгованість та погашати її в установлені строки, бути більш впевненими та мати можливість безперервної роботи підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мац Т. П., Малига О. М. Особливості облікових процедур розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю*: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава. 2019. С. 219-227.
2. Примуш Ю. С., Головченко Є. Ю. Оптимізація розрахунків із постачальниками та підрядниками. *Економічний простір*. № 163. 2020. С. 133-137.
3. Гринчишин Я. М. Аудит принципу безперервності діяльності та його вплив на антикризовий фінансовий менеджмент підприємств. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 57. 2020. С. 127-132.

4. Мултанівська Т. В., Горяєва М. С. Безперервність діяльності в аудиті фінансової звітності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. С.116-122.
5. Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 (МСФЗ 1) «Подання фінансової звітності». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text.
6. Міжнародний стандарт фінансової звітності 5 (МСФЗ 5). «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_023#Text.
7. Міжнародний стандарт аудиту 570 «Безперервність діяльності». URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201\(1\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201(1).pdf).

REFERENCES

1. Mats, T. P., Malyha, O. M. (2019). Peculiarities of accounting procedures for settlements with suppliers and contractors. *Problems of accounting and analytical support of business management: Materials of the 4th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference*. Poltava, 219-227.
2. Prymush, Yu. S., Holovchenko Ye. Yu. (2020). Optimization of settlements with suppliers and contractors. *Economic space*, 163, 133-137.
3. Hrynchyshyn, Ya. M. (2020). Audit of the principle of continuity of activity and its impact on anti-crisis financial management of enterprises. *Black Sea Economic Studies*, 57, 127-132.
4. Multanivska, T. V., Horiaieva, M. S. (2020). Continuity of activity in the audit of financial statements. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian*, 116-122.
5. International standard of financial soundness 1 "Financial Reporting Presentation". Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text.
6. International standard of financial soundness 5 "Non-current assets held for sale and discontinued operations". Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_023#Text.
7. International Standard On Auditing 570 (Revised) "Going Concern". Retrieved from: [https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201\(1\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201(1).pdf).

Vitalina Mudryk, Department of Accounting, Analysis and Audit, Donetsk National University named after Vasyl Stus, Ukraine

Olena Razborska, PhD in Economics, Associate Professor, Lecturer, Department of Accounting, Analysis and Audit, Donetsk National University named after Vasyl Stus, Ukraine

TECHNOLOGIES OF ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT OF SETTLEMENTS WITH SUPPLIERS, THEIR IMPACT ON ENSURING BUSINESS CONTINUITY

Abstract

Introduction. The constant dynamics of changes in the international situation around the war in Ukraine meant the deterioration of the economic environment and deepening of economic and political uncertainty, increasing threats to business. Thus, in the implementation of logistics schemes for the supply of inventory, the issue of effective management of settlements with suppliers becomes one of the priority tasks of the enterprise today. These issues are relevant to the ability of enterprises to fulfill their current obligations, comply with credit schedules and generally continue to function in conditions of information resource security. Reproduction of dynamic changes in the technology of accounting, analysis and audit of the timeliness of settlements with suppliers is a prerequisite for ensuring the continuity of enterprises and is possible with the use of the latest functional models in the economy.

The purpose is to study the assumption of going concern in accounting and auditing, its regulation, technological tasks and the consequences of the impact on financial statements in terms of liabilities for settlements with suppliers; finding ways to solve the problems of accounting technology, analysis and audit of settlements with suppliers on a continuous basis, improving their organization in conditions of uncertainty due to the consequences of military operations.

Method (methodology). Scientific methods and approaches were used in the work, in particular, comparison to study the principle of going concern in the domestic practice of accounting and auditing on the basis of international and domestic standards in terms of settlements with suppliers; formalization and generalization of the main technological tasks of accounting for settlements with suppliers in conditions of uncertainty about the ability of the entity to continue as a going concern.

Results. The essence of the continuity of the enterprise in terms of settlements with suppliers is clarified; international and domestic standards as imperatives for the development of technology for accounting and auditing of liabilities for settlements with suppliers and their impact on financial reporting indicators are studied and analyzed. On the basis of the study, the problems of accounting for settlements with suppliers in conditions of uncertainty at domestic enterprises were identified; a number of potential issues for consideration by the auditor during the assessment were formulated; ways to solve them and ways to optimize them, in particular methods of debt management in order to strengthen payment discipline and reduce the risk of bankruptcy of the enterprise, were proposed.

Keywords: going concern principle; settlements with suppliers; accounting; analysis; audit; international standards; national standards; conditions of uncertainty; technology of accounting and audit of settlements with suppliers; debt management methods.

Cite as: Mudryk, V., & Razborska, O. (2022). Technologies of accounting, analysis and audit of settlements with suppliers, their impact on ensuring business continuity. *Economic analysis*, 32 (3), 263-272. DOI: 10.35774/econa2022.03.263